Farmasia

Opetus- ja Kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Helsingissä 23. syyskuuta, 2013

Viite OKM033:00/2012

SUOMEN FARMASIALIITON LAUSUNTO KORKEAKOULUTETTUJEN UUTTA ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN KOKONAISUUTTA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN MUISTIOON

Suomen Farmasialiiton keskeiset kannanotot

- **Farmasian alan erikoistumiskoulutukset tulee siirtää sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen ja rahoituksen alle. Jos farmasian erikoistumiskoulutusten siirto osaksi sosiaali- ja terveysministeriön säädöksiä ja rahoitusta toteutuu, voidaan nykyinen alan erikoistumiskoulutusta koskeva erityissääntely kumota.**

- **Erikoistumiskoulutuksille tarvitaan kestävä toiminnallinen ja rahoituksellinen rakenne, jotta erikoistumiskoulutusten pitkäjänteinen kehittäminen on turvattu. Erikoistumiskoulutusten ensisijaisia rahoittajia eivät voi olla osallistuja ja työnantaja. Yliopistoissa tulee olla erikoistumiskoulutuksista vastaava organisaatio, joka huolehtii alan erikoistumiskoulutuksien koordinaatiosta ja pitkäjänteisestä kehittämisestä.**

- **Farmasialiitto esittää, että OKM tukee farmasian alan erikoistumiskoulutusten kehittämistä rahallisesti vuosina 2014-2016. Rahallista tukea tarvitaan yhteistyön lisäämiseen muiden terveydenhuollon erikoistumiskoulutusten kanssa ja modulaarisen koulutusmallin jatkokehittämiseen. Farmasialiitto esittää, että Farmasian erikoistumiskoulutusten yhteistyöverkosto toimisi farmasian alalla työryhmän ehdottamana yhteistyöelimenä.**

- **Erikoistumiskoulutuksen tulee olla pääsääntöisesti suunnattu jo työelämässä toimiville henkilöille, mutta myös työttömien ja työttömyysuhan alla olevien henkilöiden osallistuminen erikoistumiskoulutuksiin tulee mahdollistaa.**

TYÖRYHMÄN MUISTIO SISÄLTÄÄ USEITA KANNATETTAVIA ASIOITA

Farmasialiitto katsoo, että työryhmän muistiossa on monia kannatettavia esityksiä, jotka voidaan sellaisenaan viedä jatkovalmisteluun. Farmasialiitto kannattaa koulutusten kiinteää kytkeytymistä työelämään ja käytäntöjen reflektiivistä tarkastelua teoreettisen ja käsitteellisten välineiden avulla sekä koulutusten perustumista työelämän ja työelämässä toimivien ja sellaiseksi tähtäävien tarpeisiin. Myös erikoistumiskoulutusten minimilaajuutta (vähintään 30 op), koulutusten toteuttamista ainoastaan ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa, korkeakoulujen vastuuta erikoistumiskoulutuksen laadunvarmistuksesta ja yliopistojen laskennallisten mallien muuttamista siten, että erikoistumiskoulutuksessa suoritetut opintopisteet huomioidaan mallissa vuodesta 2017 alkaen Farmasialiitto pitää kannatettavina.

ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN RAHOITUS JA SÄÄNTELY

Farmasialiitto ei kannata työryhmän ehdotusta siitä, että erikoistumiskoulutuksen ensisijaisia rahoittajia ovat osallistuja ja työnantaja. **Erikoistumiskoulutuksille tarvitaan kestävä toiminnallinen ja rahoituksellinen rakenne, jotta erikoistumiskoulutusten pitkäjänteinen kehittäminen on turvattu. Pelkästään osallistujien ja työnantajien rahoitusosuuteen perustuva malli ei mahdollista erikoistumiskoulutusten järjestämistä terveydenhuollon eri sektoreilla työskenteleville farmaseuteille ja proviisoreille**. Farmasialiitto katsoo, että työryhmän esitysten jatkovalmistelun tulee pohjautua siihen, että **erikoistumiskoulutusten rahoitus järjestetään pääsääntöisesti julkisin varoin.** Rahoituspohjan tulee mahdollistaa koulutuksen jatkuva sisällöllinen ja pedagoginen kehittäminen sekä tutkimus- ja kehittämisprojektien ohjaaminen. Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden erikoistumiskoulutuksen tarpeet ovat myös osittain erilaiset, mikä pitää pystyä ottamaan huomioon koulutuksen sisällössä. Kestävä julkinen rahoituspohja takaa eri sektoreilla työskentelevien henkilöiden yhdenvertaisen aseman koulutuksen suhteen sekä maan kattavan koulutukseen pääsyn**.** Farmasian alan työnantajien maksukyky ja koko vaihtelevat suuresti. Eri sektoreista riippuen työllistäjiä ovat suuret kansainväliset lääkeyrityksen, pienet tai keskisuuret yksityiset apteekit ja hyvin erikokoiset kunnat tai kuntayhtymät. Koulutuksiin osallistujille syntyy väistämättä kustannuksia matka-, majoitus- ja materiaalikuluina sekä mahdollisesti työstä poissaoloina. **Farmasialiitto pitää kuitenkin kohtuullisena mahdollisuutta periä osallistujilta maltillisia osallistumismaksuja, jotka täydentävät koulutuksen rahoitusmallia ja perustuvat koulutuksen omakustannehintaan.**

Farmasian erikoistumiskoulutusten (apteekkifarmasia, teollisuusfarmasia sekä sairaala- ja terveyskeskusfarmasia) järjestämisestä saamiemme kokemusten **perusteella terveydenhuollon erikoistumiskoulutukset tulisi integroida toiminnallisesti ja**

rahoituksellisesti kokonaisuudeksi, jolla on vahva työelämäyhteys. Erikoistumiskoulutustyöryhmän ehdotuksessa on mainittu, että erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutus siirtyvät sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen alle. **Farmasialiitto pitää tärkeänä, että myös farmasian alan erikoistumiskoulutukset siirretään sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen ja rahoituksen alle, kuten tultaneen nk. STM:n EVO-selvityksessä esittämään. Jos farmasian erikoistumiskoulutusten siirto osaksi sosiaali- ja terveysministeriön säädöksiä ja rahoitusta toteutuu, voidaan nykyinen alan erikoistumiskoulutusta koskeva erityissääntely Farmasialiiton mielestä kumota**. Farmasian alan erikoistumiskoulutuksen tuottamalla osaamisella ja tutkimuksella on tärkeä merkitys terveydenhuollossa potilaiden hoitoprosessien turvallisuuden ja kustannustehokkuuden sekä uusien hoitoa ja terveyttä edistävien innovaatioiden kehittämisessä (vrt. esim. terveydenhuoltolakiin liittyvät potilasturvallisuussäädökset ja WHO:n moniammatillisen potilasturvallisuuskoulutuksen suositukset sekä TEM:n linjaukset terveysteknologiasta ja lääketutkimuksesta Suomessa).

ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN RAKENNE JA KOULUTUSORGANISAATIOT

Farmasialiitto pitää erikoistumiskoulutustyöryhmän raportissa ehdotettua koulutuksen modulaarista rakennetta kannatettavana asiana, sillä modulaarisuus mahdollistaa joustavan opiskelun. Modulaarisuutta kehitettäessä tulee mahdollistaa moduulien kerääminen opintokokonaisuuteen eri erikoistumiskoulutuksista (esim. lääketiede, hoitotiede, farmasia, kauppatieteet, lääkekehityksessä tarvittavat tieteet). Farmasian alalla on hyvää kokemusta toimivasta yhteistyöstä apteekkifarmasian, sairaala- ja terveyskeskusfarmasian sekä teollisuusfarmasian erikoistumiskoulutusten välillä. Farmasian tiedekunnat ja täydennyskoulutuskeskukset tekevät tiivistä ja hyvää yhteistyötä alan koulutusten välillä. Alalla on runsaasti kokemusta erilaisista kurssi- ja opiskelumuodoista. Edellä kuvattuun perustuen **Farmasialiitto esittää, että OKM myöntää farmasian alan erikoistumiskoulutuksille rahallista tukea vuosina 2014-2016 modulaarisen koulutusmallin jatkokehittämiseen sekä yhteistyön lisäämiseen muiden terveydenhuollon erikoistumiskoulutusten kanssa.**

Farmasialiitto painottaa, että **yliopistoissa tulee olla toimiva organisaatio vastaamassa alan erikoistumiskoulutuksien koordinaatiosta ja pitkäjänteisestä kehittämisestä.** Farmasialiiton näkemyksen mukaan erikoistumiskoulutusten järjestämisvastuu on tiedekunnilla, mutta yhteistyö täydennyskoulutusyksiköiden kanssa tulee olla tiivistä (mm. mahdollistaa yksittäisten opintojaksojen ja/tai opintokokonaisuuksien suorittamisen täydennyskoulutuksena). Lisäksi erikoistumiskoulutuksilla tulee olla ohjausryhmät, jotka takaavat koulutukseen liittyvän kiinteän yhteistyön työelämän edustajien kanssa.

KONSORTIOT

Farmasialiitto katsoo, että työryhmän esitys konsortioista vaikuttaa toimivalta. Kannatettavana voidaan pitää myös ajatusta siitä, että konsortiolla on päätösvalta erikoistumiskoulutuksiin liittyvissä kysymyksissä. Farmasian alalla toimii jo Farmasian erikoistumiskoulutusten yhteistyöverkosto, jossa ovat edustettuina farmasian koulutusta toteuttavat yliopistot, edustaja sairaala- ja terveyskeskusfarmasian ohjausryhmästä, apteekkifarmasian erikoistumisopintojen (PD) johtokunnasta, teollisuusfarmasian erikoistumiskoulutuksen ohjausryhmästä, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmeniasta, Itä-Suomen koulutus- ja kehittämispalvelu Aducatesta, Suomen Farmasialiitosta, Suomen Apteekkariliitosta sekä Suomen Proviisoriyhdistyksestä. **Farmasialiitto esittääkin, että Farmasian erikoistumiskoulutusten yhteistyöverkosto toimisi työryhmän ehdottamana yhteistyöelimenä farmasian alalla.**

TUTKIMUKSEN ASEMA ERIKOISTUMISKOULUTUKSISSA

Farmasialiitto pitää tärkeänä, että erikoistumiskoulutusta kehitettäessä varmistetaan tutkimuksen säilyminen osana koulutuskokonaisuuksia. Erikoistumisalueiden tutkimus takaa laadukkaan opetuksen ja eri alojen käytäntöjen kehittymisen. Tutkimukseen perustuvaa tietoa tarvitaan sekä laadukkaan erikoistumiskoulutuksen tuottamiseen, että farmasian alalla muun muassa toimintaprosessien, potilasturvallisuuden ja uusien innovaatioiden mahdollistamiseen. Yliopistollisen opetuksen perustana on tutkimus, joten tutkimus- ja kehittämishankkeiden sisällyttäminen erikoistumiskoulutuksiin motivoi yliopistoja toimimaan erikoistumiskoulutusten opetuksellisen sisällön tuottajina. Lisäksi erikoistumiskoulutukseen liittyvällä tutkimuksella on vaikutusta perusopetuksen laatuun.

ERIKOISTUMISKOULUTUKSIEN KOHDERYHMÄÄ EI TULE RAJATA VAIN TYÖELÄMÄÄN

Muistiossa esitetään, että erikoistumiskoulutukset on jo työelämässä toimineille henkilöille suunnattuja, joita korkeakoulut järjestävät korkeakoulututkinnon suorittaneille ja niille, joilla on muutoin osoitettu vastaava osaaminen. Farmasialiiton mielestä nämä ovat pääsääntöisesti kannatettavia esityksiä. **Farmasialiitto pitää kuitenkin tärkeänä että myös työttömien ja työttömyysuhan alla olevien henkilöiden osallistuminen erikoistumiskoulutuksiin tulee mahdollistaa.**

REKISTERI

Muistiossa ehdotetaan perustettavaksi rekisteri erikoistumiskoulutussopimuksista. Farmasialiitto pitää rekisterin perustamista pääsääntöisesti kannatettavana. **Muistion perusteella jää kuitenkin epäselväksi,** mihin rekisteristä löytyvää tietoa eri erikoistumiskoulutusten nimikkeistä tullaan käyttämään. Lisäksi huomioitavaa on, että

terveydenhuollon ammattihenkilöt voivat hankkia erikoistumiskoulutuksia myös ulkomailta ja että erilaisista listauksia erikoistuneista henkilöistä löytyy mm. Valvirasta ja Säteilyturvakeskuksesta.

OPISKELIJAN ASEMA

Farmasialiitto painottaa, että työryhmän esityksien jatkovalmistelussa varmistetaan, ettei mitkään erikoistumiskoulutustyöryhmän raportissa ehdotetut muutokset johda siihen, että työelämässä olevien henkilöiden oikeus opintovapaaseen heikkenee tai osaamisen kehittäminen työnantajan maksamana koulutuksena on verotuskäytännöistä johtuen epäkannustavaa tai osaamisen kehittämiseksi itse maksettava koulutus ei olisi verotuksessa vähennyskelpoinen kuluerä.

Lähteet:

Alkio M: Terveysteknologia ja lääketutkimus Suomen kasvun tukijalkana. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 33/2012. Haettu internetistä 20.9.2013 http://www.tem.fi/index.phtml?C=98249&s=2691&showresults=1&xmid=4954

Farmasian alan erikoistumiskoulutusten yhteistyöverkosto, Strategia 2010-2020

WHO: Patient Safety Curriculum Guide – Multiprofessional edition, 2011. Haettu Internetistä 20.9.2013 http://whqlibdoc.who.int/publications/2011/9789241501958_eng.pdf

Suomen Farmasialiitto ry

Heidi Silvennoinen
puheenjohtaja
Suomen Farmasialiitto

Sanna Passi
koulutus- ja työvoimapoliittinen asiamies
Suomen Farmasialiitto